94905/2022/B NREGS

മഹാത്മാ ഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി സംസ്ഥാന മിഷൻ
നം. 64468/ബി1/ 2021/ REGS

തിരുവനന്തപുരം
തിയതി : 06/09/2021

സർക്കുലർ

'നീരുറവ്' - നീർത്തടാധിഷ്ഠിത സമഗ്ര വികസന പദ്ധതി

സംസ്ഥാനത്ത് മഹാത്മാഗാന്ധി ദേശീയ ഗ്രാമീണ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി നീർത്തടാധിഷ്ഠിത മാതൃകയിൽ ഏറ്റെടുത്തു നടത്തുന്നതിന് തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. ഓരോ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിലെയും നീർച്ചാൽ ശൃംഖലകൾ കണ്ടെത്തി ഓരോ നീർച്ചാലുകളിലും അവയുടെ വൃഷ്ടിപ്രദേശങ്ങളിലും അനുയോജ്യമായ പരിപാലനപ്രവൃത്തികൾ ഉൾപ്പെടുന്ന സമഗ്രമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി നിർവ്വഹണം നടത്തുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത്. തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ വാമനപുരം ബ്ലോക്കിൽ ഉൾപ്പെട്ട പുല്ലമ്പാറ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിലെ ചുള്ളാളം നീർത്തട പ്രദേശത്ത് പൈലറ്റ് അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമഗ്ര നീർത്തട പരിപാലനത്തിനായുള്ള പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുകയുണ്ടായി.

സംസ്ഥാനത്തിലെ എല്ലാ ജില്ലകളിലും ഇതേ മാതൃകയിൽ "നീരുറവ്" എന്ന പേരിൽ ക്യാംപയിൻ സംഘടിപ്പിച്ച് ഓരോ ചെറു നീർത്തടങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ബഹുജന പങ്കാളിത്തത്തോടെ സമഗ്ര നീർത്തട പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി പരിപാലന പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് ഉദ്ദേശിക്കുന്നു. കേരളപ്പിറവി ദിനമായ നവംബർ 1-ന് എല്ലാ ജില്ലകളിലേയും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ചെറു നീർത്തടങ്ങളുടെ സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖയുടെ പ്രകാശനവും പദ്ധതി നിർവഹണത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികമായ ഉദ്ഘാടനവും നിർവ്വഹിക്കണമെന്നാണ് നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

അടുത്ത സാമ്പത്തിക വർഷത്തോടെ സംസ്ഥാനത്തിലെ മുഴുവൻ പഞ്ചായത്തുകളിലും സമാനമായ രീതിയിൽ സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കി തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾ നീർത്തട കേന്ദ്രീകൃതമായി നടത്തുവാനാണ് ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതിലൂടെ പ്രകൃതി വിഭവങ്ങളായ മണ്ണിനെയും ജലത്തിനെയും സംരക്ഷിക്കുവാനും ജൈവസമ്പത്ത് വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും അതിലൂടെ കാർഷികാഭിവൃദ്ധിയും ജനങ്ങളുടെ ഉപജീവന സ്ഥിതിയും മെച്ചപ്പെടുത്തുവാനുമാണ് ലക്ഷ്യം വയ്ക്കുന്നത്. കേവലമൊരു തൊഴിൽദാന പദ്ധതിയെന്ന നിലയിൽ നിന്നു മാറി പരിസ്ഥിതി പുനസ്ഥാപനത്തിനും കാലാവസ്ഥാ മാറ്റത്തിന്റെ കെടുതികളെ ചെറുക്കുന്നതിനും തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയെ സർഗ്ഗാത്മകമായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക എന്നതാണ് ലക്ഷ്യം. ഒപ്പം തന്നെ കോവിഡ് കാരണം നട്ടുവൊടിഞ്ഞ സമ്പദ്ഘടനയ്ക്ക് ഉത്തേജനം പകരുവാനും ഗ്രാമീണ കുടുംബങ്ങളുടെ ഉപജീവനാടിത്തറയ്ക്ക് ശക്തി പകരാനും തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ കാര്യക്ഷമമായ നിർവഹണത്തിലൂടെ ലക്ഷ്യമിടുന്നു.

നീർച്ചാൽ ശൃംഖലകൾ കേന്ദ്രീകരിച്ച് സമഗ്ര നീർത്തട പദ്ധതി തയാറാക്കുന്നതിന് ചുവടെ പറയുന്ന നടപടികളും സമയക്രമവും അനുവർത്തിക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു:

1. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ആയിരിക്കണം പദ്ധതി തയ്യാറാക്കേണ്ടത്. പദ്ധതിയെ സംബന്ധിച്ച പൂർണ്ണമായ ബോദ്ധ്യം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകൾക്ക് ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഇതിനാവശ്യമായ നടപടികൾ ജില്ലാ - ബ്ലോക്ക് തലങ്ങളിൽ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്.

2. ജനപ്രതിനിധികൾ, പ്രദേശവാസികളായ കർഷകർ, കർഷക തൊഴിലാളികൾ, തൊഴിലുറപ്പ് തൊഴിലാളികൾ/മേറ്റുമാർ, കുടുംബശ്രീ/സ്വയം സഹായ സംഘം അംഗങ്ങൾ, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ, സാംസ്കാരിക സംഘടനകൾ, ക്ലബ്ബുകൾ, വായനശാലകൾ തുടങ്ങിയ എല്ലാ വിഭാഗങ്ങളിലും പദ്ധതിയെപ്പറ്റി അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ആലോചനായോഗങ്ങൾ, പരിശീലന പരിപാടികൾ, വിവിധ ഓൺലൈൻ മാധ്യമങ്ങളിലൂടെയുള്ള പ്രചാരണ പരിപാടികൾ, മറ്റ് ക്യാംപയിൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നിവ പ്രാരംഭ ഘട്ടം മുതൽ സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്.

3. സമഗ്ര നീർത്തട പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിന്റെ ആദ്യത്തെ പടി എന്നത് നീർത്തടത്തിന്റെ അതിർത്തി നിർണ്ണയം ആണ്. ഡ്രയിനേജ് മാപ്പ്, ടോപ്പോ ഷീറ്റ്, ഗൂഗിൾ എർത്ത് എന്നിവയുടെ സഹായത്തോടെ ഓരോ നീർത്തടത്തിന്റെയും അതിർത്തി നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതോടൊപ്പം കഡസ്ട്രൽ മാപ്പിന്റെ സഹായത്തോടെ നീർത്തട അതിർത്തിയിൽ ഫീൽഡു സന്ദർശനം നടത്തി ഏതൊക്കെ സർവ്വേ നമ്പരിൽപ്പെട്ട സ്ഥലങ്ങൾ നീർത്തട അതിർത്തിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നും മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്.

4. ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ പ്രാഥമിക യോഗം - ഈ യോഗത്തിൽ നീർത്തടത്തിന്റെ അതിരുകൾ നീർച്ചാലുകളുടെ വിവരം, ഔട്ട് ലെറ്റ്, പദ്ധതി നടത്തിപ്പിന് സ്വീകരിക്കേണ്ട പ്രാഥമിക നടപടി ക്രമങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ ചർച്ച ചെയ്യണം.

5. നീർച്ചാൽ നടത്തവും ട്രാൻസെക്ട് വാക്കും (Transect walk) - ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡന്റ്, മറ്റ് വിശിഷ്ട വ്യക്തികൾ, നീർത്തട പ്രദേശത്തെ ജനപ്രതിനിധികൾ, ഉദ്യോഗസ്ഥർ, കുടുംബശ്രീ പ്രവർത്തകർ, തൊഴിലുറപ്പ് തൊഴിലാളികൾ/മേറ്റുമാർ, കർഷകർ, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ എന്നിവർ അടങ്ങിയ ടീം പ്രധാന നീർച്ചാലുകളുടെ വശങ്ങളിലൂടെയും തുടർന്ന് നീർത്തട

പ്രദേശം മുഴുവനും നടന്നു കാണുന്നത് പദ്ധതിയെക്കുറിച്ച് ജനങ്ങളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും പദ്ധതി പ്രദേശത്തിൻ്റെ സവിശേഷതകൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും സഹായകരമാകും. പദ്ധതിയിൽ ഏറ്റെടുക്കേണ്ട പ്രവൃത്തികൾ സംബന്ധിച്ച ഒരു പ്രാഥമിക ധാരണ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഇത് ഉപകരിക്കും.

6. നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടങ്ങളുടെ രൂപീകരണം - ഒരു പ്രദേശത്ത് ഭൂമി ശാസ്ത്രപരമായി അടുത്തടുത്ത് കിടക്കുന്ന വീടുകൾ ചേർന്നാണ് നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടത്. 40 മുതൽ 50 വരെ കുടുംബങ്ങൾ ചേരുന്നതാകണം നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ . പ്രാഥമിക വിവരശേഖരണം, നീർത്തട പ്രദേശത്തെ പ്രശ്നങ്ങളും ആവശ്യകതകളും മനസ്സിലാക്കൽ, പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പ്രദേശവാസികളുടെ പൂർണ്ണമായ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തൽ എന്നിവയ്ക്ക് അയൽക്കൂട്ട രൂപീകരണം പ്രയോജനപ്പെടും. ഓരോ നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടത്തിൽ നിന്നും കുറഞ്ഞത് രണ്ടു വീതം സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ തെരഞ്ഞെടുത്ത് പദ്ധതി പ്രവർത്തനത്തിൽ പങ്കാളികളാക്കേണ്ടതാണ്.

7. പ്രാഥമിക വിവരശേഖരണം - പദ്ധതി പ്രദേശത്തെ ഓരോ സർവ്വേ നമ്പരിലും ഉൾപ്പെട്ട പൊതുഭൂമിയിലും സ്വകാര്യ ഭൂമിയിലും നീർച്ചാലുകളിലും, പൊതുകുളങ്ങൾ അടക്കമുള്ള മറ്റു ജലസ്രോതസ്സുകളിലും നേരിട്ട് സന്ദർശിച്ച് അവയുടെ സവിശേഷതകൾക്കനുസരിച്ച് ശാസ്ത്രീയമായി നടത്തേണ്ട ഇടപെടലുകൾ കണ്ടെത്തണം. സ്വകാര്യ ഭൂമിയിൽ വിവരശേഖരണം നടത്തുന്നതിന് തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട വോളൻ്റിയർമാർ, കോളേജുകളിലെ NCC/NSS വിഭാഗങ്ങൾ എന്നിവരുടെ സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്താം. എന്നാൽ ഇവർക്ക് പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ പരിശീലനം BPO മാരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കണം. GIS പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കിയിട്ടില്ലാത്ത ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ അതിൻ്റെ ഭാഗമായി ഈ വിവരശേഖരണം ഏറ്റെടുക്കാവുന്നതും നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രതിഫലം നല്കാവുന്നതുമാണ്. GIS സർവ്വേ ഇതിനകം പൂർത്തിയായ പഞ്ചായത്തുകളിൽ വിവിധ തീമാറ്റിക് മാപ്പുകളുടെയും ട്രാക്കിയ മൊബൈൽ ആപ്പിൻ്റെയും സഹായത്തോടെ നിലവിൽ സർവ്വേയിലൂടെ ലഭ്യമായ വിവരങ്ങൾ പരിശോധിച്ച് പ്രകൃതി വിഭവപരിപാലന പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുള്ളതിൽ പോരായ്മകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയത് പരിഹരിക്കുന്നതിന് നടപടികൾ സ്വീകരിക്കേണ്ടതാണ്. ഗാർഹിക സർവ്വേയിൽ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ സഹായിക്കുന്നതിന് മേറ്റുമാരുടെ സേവനം പ്രയോജനപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്.

പൊതുഭൂമി, നീർച്ചാലുകൾ, പൊതുകുളങ്ങൾ അടക്കമുള്ള മറ്റു ജലസ്രോതസ്സുകൾ എന്നിവയിൽ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിലെ എൻജിനിയർമാർ, ഓവർസിയർമാർ എന്നിവർ സന്ദർശിച്ച് ഏറ്റെടുക്കാവുന്ന പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്. പൊതുഭൂമിയിലും സ്വകാര്യ ഭൂമിയിലും കണ്ടെത്തുന്ന പ്രവൃത്തികൾ GIS പ്ലാനിങ്ങിന് ഉപയോഗിക്കുന്ന മൊബൈൽ ആപ്പ് ഉപയോഗിച്ച് അപ് ലോഡ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

8. വിവരശേഖരണം നടത്തുമ്പോൾ നീർച്ചാലുകളുടെ വൃഷ്ടിപ്രദേശങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ട പൊതു സ്വകാര്യ ഭൂമിയിൽ കോണ്ടൂർ ബണ്ടുകൾ, ട്രഞ്ചുകൾ, തട്ട് തിരിക്കൽ, മഴക്കുഴികൾ, മൺകയ്യാലകൾ, വൃക്ഷവല്ക്കരണം, കിണർ റീച്ചാർജ്, കുളങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം, പൊതുകുളങ്ങളുടെയും മറ്റു പരമ്പരാഗത ജലസ്രോതസ്സുകളുടെയും പുനരുദ്ധാരണം തുടങ്ങി സാധ്യമായ എല്ലാ പ്രകൃതി വിഭവപരിപാലന പ്രവൃത്തികളും കണ്ടെത്തണം. ചെറുതും വലുതുമായ എല്ലാ നീർച്ചാലുകൾക്ക് കുറുകെയും നീർച്ചാലുകൾ തുടങ്ങുന്നതു മുതൽ അവസാനിക്കുന്നതുവരെ കൃത്യമായ അകലം പാലിച്ച് അനുയോജ്യമായ തടയണകൾ മതിയായ എണ്ണം നിർമ്മിക്കാൻ ശ്രദ്ധിക്കണം. ഇതിനു പുറമേ ആ പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് ഉപജീവനത്തിന് സഹായകരമാകുന്ന വരുമാനദായക ആസ്തികളായ കാലിത്തൊഴുത്ത്, ആട്ടിൻകൂട്, കോഴിക്കൂട്, തീറ്റപ്പുൽകൃഷി, അസോള ടാങ്ക്, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾക്കുള്ള വർക്ക് ഷെഡുകൾ, ഗ്രാമീണ വിപണന കേന്ദ്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്കുള്ള സാധ്യതകളും കണ്ടെത്തണം. മാലിന്യങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രീയമായ സംസ്കരണത്തിന് ഉതകുന്ന കമ്പോസ്റ്റ് പിറ്റുകൾ, സോക്പിറ്റ്, മിനിMCF തുടങ്ങിയവയും ഗ്രാമീണ അടിസ്ഥാന സൗകര്യ വികസനത്തിനായി സർക്കാർ സ്കൂളുകൾക്ക് ചുറ്റുമതിൽ, പാചകപ്പുര, ഭക്ഷണശാല, അംഗൻവാടി കെട്ടിടങ്ങൾ, കളിക്കളങ്ങൾ, റോഡുകൾ, കലുങ്കുകൾ തുടങ്ങിയവയും നിർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ടോ എന്ന് കണ്ടെത്തേണ്ടതാണ്. ആഗോള താപനത്തിൻ്റെ ഫലമായുണ്ടാകുന്ന കാലാവസ്ഥാ വ്യതിയാനത്തിൻ്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങളെ ലഘൂകരിക്കുന്നതിന് ഉതകുന്ന പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കുവാൻ പ്രത്യേകമായി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. പദ്ധതിയിൽ തികച്ചും പ്രായോഗികവും നിർവ്വഹിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതുമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മാത്രമേ ഉൾപ്പെടുത്താവൂ.

9. സംയോജന സാധ്യതകൾ - ത്രിതല പഞ്ചായത്തുകളുടെ പദ്ധതി വിഹിതം, കൃഷി വകുപ്പ് , മണ്ണുസംരക്ഷണ വകുപ്പ്, മൃഗസംരക്ഷണ വകുപ്പ്, ക്ഷീര വികസന വകുപ്പ് , മത്സ്യ വകുപ്പ്, ജലസേചന വകുപ്പ്, വനം വകുപ്പ്, കുടുംബശ്രീ, ശുചിത്വമിഷൻ, ഹരിത കേരള മിഷൻ എന്നിങ്ങനെ വിവിധ വകുപ്പുകളുമായും ഏജൻസികളുമായുള്ള സംയോജന സാധ്യതകൾ വിവരശേഖരണ ഘട്ടത്തിൽ തന്നെ കണ്ടെത്തി ഉൾപ്പെടുത്തുവാൻ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കണം. സംയോജന സാധ്യതകൾ ഉറപ്പ് വരുത്തുന്നതിനായി ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകൾ/ ഏജൻസികളുടെ പ്രതിനിധികളുമായി പ്രാരംഭഘട്ടം മുതൽ ആവശ്യമായ ചർച്ചകളും ആശയ വിനിമയവും ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡൻ്റിൻ്റെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തേണ്ടതാണ്.

10. ദ്വതീയ വിവരശേഖരണം - പ്രാഥമിക വിവരശേഖരണത്തിൽ ലഭ്യമാകാത്തവിവരങ്ങൾ ദ്വിതീയ വിവരശേഖരണത്തിലൂടെ വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്ന് ശേഖരിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രധാന കൃഷികൾ, കൃഷി രീതികൾ, കാർഷിക ഉല്പാദനം, മൃഗ സമ്പത്ത്, ക്ഷീരോല്പാദനം, മത്സ്യസമ്പത്ത്, ജലസേചന പദ്ധതികൾ, കുടിവെള്ള പദ്ധതികൾ തുടങ്ങിയ വിവരങ്ങൾ അതത് വകുപ്പുകളിൽ

നിന്നും ശേഖരിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രദേശത്ത് ലഭിക്കുന്ന മഴയുടെ അളവ്, അന്തരീക്ഷ ഊഷ്മാവ് എന്നിവ കാലാവസ്ഥാ വകുപ്പിൽ നിന്നും ഭൂഗർഭജലത്തിൻ്റെ അളവ് കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന ഭൂജലവകുപ്പിൽ നിന്നും ലഭ്യമാകും. പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിന് ആവശ്യമായ വിവിധ മാപ്പുകൾ കേരള സംസ്ഥാന ഭൂവിനിയോഗ ബോർഡ്, മണ്ണുസംരക്ഷണ വകുപ്പ് എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ശേഖരിക്കാവുന്നതാണ്.

11. ഫോക്കസ്സ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ - വിവരശേഖരണത്തിലൂടെ കണ്ടെത്തിയ പ്രവൃത്തികൾ സംബന്ധിച്ച് നീർത്തട പ്രദേശത്തിലെ വിവിധ വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ആളുകളുടെ അഭിപ്രായം തേടുന്നതിനായി ഫോക്കസ്സ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ സംഘടിപ്പിക്കണം. കർഷകർ, കർഷക തൊഴിലാളികൾ, ഭൂരഹിതർ, തൊഴിലുറപ്പ് തൊഴിലാളികൾ/മേറ്റുമാർ, കുടുംബശ്രീ അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ, സ്വയം സഹായ സംഘങ്ങൾ തുടങ്ങി വിവിധ വിഭാഗങ്ങളിൽപ്പെട്ടവരോട് നീർത്തടത്തിലെ പ്രശ്നങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചും അവ പരിഹരിക്കുന്നതിനായി ഏറ്റെടുത്തു നടത്തേണ്ടുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംബന്ധിച്ചും അവതരിപ്പിച്ച് അഭിപ്രായങ്ങൾ തേടേണ്ടതാണ്.

12. ഭൂഗർഭ ജലവിതാനം, കിണറുകളിലേയും നീർച്ചാലുകളിലേയും വേനൽക്കാലത്തെ ജല ലഭ്യത, തരിശുഭൂമിയുടെയും കൃഷിഭൂമിയുടെയും വിസ്തൃതി, കാർഷിക-മൃഗസംരക്ഷണ മേഖലകളിലെ ഉത്പാദനം, ഭൂമിയുടെ വൃക്ഷമേലാപ്പ്, ജനങ്ങളുടെ ജീവനോപാധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വിവിധ മേഖലകളിൽ പദ്ധതി തുടങ്ങുന്നതിനു മുൻപുള്ള അവസ്ഥ ബേസ് ലൈൻ ഡാറ്റയായി ശേഖരിച്ച് സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖയിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കേണ്ടതും പദ്ധതി നിർവ്വഹണത്തിൻ്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലും പദ്ധതി അവസാനിച്ചു കഴിഞ്ഞും ഈ മേഖലകളിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള പുരോഗതി ശാസ്ത്രീയമായി വിലയിരുത്തേണ്ടതുമാണ്.

13. പദ്ധതി രൂപീകരണം മുതലുള്ള എല്ലാ ഘട്ടങ്ങളും വിശദമായി ഡോക്യുമെൻറ് ചെയ്യേണ്ടതാണ്. ആവശ്യമായ ഘട്ടങ്ങളിൽ വീഡിയോ ഡോക്യുമെൻ്റേഷനും ചെയ്യാവുന്നതാണ്. പദ്ധതി രൂപീകരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പരിശീലനങ്ങൾ, ഡോക്യുമെൻ്റേഷൻ എന്നിവയ്ക്ക് വരുന്ന ചെലവ് പദ്ധതിയുടെ ഭരണനിർവ്വഹണ ഫണ്ടിൽ നിന്ന് വഹിക്കാവുന്നതാണ്.

14. സംഘടനാ സംവിധാനം -

A) ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് കമ്മിറ്റി ആയിരിക്കും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേതൃത്വം നല്കുന്നത്.

B) പദ്ധതി പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനും സംയോജന സാധ്യതകൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡൻ്റിൻ്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ സ്റ്റിയറിങ്ങ് കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾ, വിവിധ വകുപ്പുകൾ/ ഏജൻസികൾ എന്നിവയുടെ ചുമതല വഹിക്കുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ, കുടുംബശ്രീ CDS ചെയർപേഴ്സൺ, നീർത്തട കമ്മിറ്റി ഭാരവാഹികൾ എന്നിവർ അടങ്ങിയ ഒരു കോർഡിനേഷൻ കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. BPO/JBDO(NREGS) നെ ഈ കമ്മിറ്റിയിൽ പ്രത്യേക ക്ഷണിതാവ് ആയി ഉൾപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറി കമ്മിറ്റിയുടെ കൺവീനർ ആയിരിക്കും. നീർത്തട പ്രദേശം ഒന്നിലധികം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തുകളിൽ ഉൾപ്പെട്ടു വരുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ കൂടുതൽ പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡൻ്റ് അദ്ധ്യക്ഷനാകേണ്ടതും മറ്റ് ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് പ്രസിഡൻ്റുമാർ ഉപാദ്ധ്യക്ഷന്മാർ ആകേണ്ടതുമാണ്. സമാനമായ രീതിയിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് സെക്രട്ടറിമാർ കമ്മിറ്റിയുടെ കൺവീനർ, ജോയിൻ്റ് കൺവീനർ ചുമതലകളും വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

C) നീർത്തട കമ്മിറ്റി - ഗ്രാമപഞ്ചായത്തു വികസന കാര്യ സ്റ്റാൻ്റിങ്ങ് കമ്മിറ്റി ചെയർപേഴ്സൺ അദ്ധ്യക്ഷൻ ആയി നീർത്തട കമ്മിറ്റി രൂപീകരിക്കണം. നീർത്തട പ്രദേശത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന ജനപ്രതിനിധികൾ ഉപാദ്ധ്യക്ഷർ ആയിരിക്കും. വി.ഇ.ഒ അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന് വിട്ടുകിട്ടപ്പെട്ട മറ്റേതെങ്കിലും ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് കമ്മിറ്റി തീരുമാനിക്കും പ്രകാരം കൺവീനർ ആയിരിക്കണം. MGNREGS അക്രഡിറ്റഡ് എൻജിനിയർ/ഓവർസിയർ ജോയിൻ്റ് കൺവീനർ ആകണം. നീർത്തട കമ്മിറ്റിയിൽ 10-15 അംഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കണം. കുടുംബശ്രീ ADS ചെയർപേഴ്സൺമാർ, നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾ, തൊഴിലുറപ്പ് തൊഴിലാളികൾ/മേറ്റുമാർ, കർഷകർ, കർഷക തൊഴിലാളികൾ, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകർ, പരിസ്ഥിതി പ്രവർത്തകർ തുടങ്ങിയവരുടെ പ്രതിനിധികൾ, ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുകളുടെ ഫീൽഡുതല ഉദ്യോഗസ്ഥർ എന്നിവരെ നീർത്തട കമ്മിറ്റിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തണം. നീർത്തട കമ്മിറ്റിയിൽ 50% വനിതാ പ്രാതിനിധ്യം ഉറപ്പാക്കണം. ജനസംഖ്യാനുപാതികമായി മതിയായ എണ്ണം പട്ടികജാതി-പട്ടികവർഗ്ഗ പ്രതിനിധികളെയും നിർബന്ധമായും ഉൾക്കൊള്ളിക്കേണ്ടതാണ്.

നീർത്തട കമ്മിറ്റിയുടെ ചുമതലകൾ -

a) നീർത്തട പ്രദേശത്ത് ജലസംരക്ഷണത്തിൻ്റെ പ്രാധാന്യം ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തുന്നതിനായി ബോധവല്ക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്യാംപയിൻ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റെടുക്കുക.

b) പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിലും നിർവ്വഹണത്തിലും പ്രദേശവാസികളുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് വിപുലമായ സോഷ്യൽ മൊബിലൈസേഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക.

c) പദ്ധതി പ്രദേശത്തിന് അനുയോജ്യമായ പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനായി ഫീൽഡു സർവ്വേ നടത്തുന്നതിന് ആവശ്യമായ സഹായ സഹകരണങ്ങൾ നല്കുക. സർവ്വേ കുറ്റമറ്റ രീതിയിൽ എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും നടക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തുക.

d) പദ്ധതി രേഖയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയ പ്രവൃത്തികൾ നീർത്തടത്തിൻ്റെ ഉയർന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് താഴോട്ട് എന്ന ക്രമത്തിൽ യഥാസമയം ശാസ്ത്രീയമായി നിർവ്വഹണം നടക്കുന്നു എന്നുറപ്പു വരുത്തൽ.

e) നീർത്തട അയൽക്കൂട്ടങ്ങളുടെ ഏകോപനം

f) നീർത്തട ഗ്രാമസഭകളുടെ സംഘാടനം

g) പദ്ധതി പ്രദേശത്തെ സംയോജന സാധ്യതകൾ കണ്ടെത്തുകയും പദ്ധതി നിർവഹണത്തിൽ വിവിധ പദ്ധതികളുമായിട്ടുള്ള സംയോജനം ഉറപ്പുവരുത്തലും.

h) പദ്ധതി നിർവ്വഹണത്തിൽ സുതാര്യതയും വിശ്വാസ്യതയും ഉറപ്പുവരുത്തുക

i) പരിശീലന ആവശ്യങ്ങൾ കണ്ടെത്തുകയും ആവശ്യമായ പരിശീലന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

j) പദ്ധതി നിർവ്വഹണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രായോഗിക പ്രശ്നങ്ങൾ, തർക്കങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് ഉചിതമായ പരിഹാരങ്ങൾ കണ്ടെത്തുക.

D) നീർത്തട ഗ്രാമസഭകൾ - പദ്ധതി പ്രദേശത്ത് ഉൾപ്പെട്ടു വരുന്ന വാർഡുകളിലെ ജനങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് നീർത്തട ഗ്രാമസഭകൾ രൂപീകരിക്കേണ്ടതാണ്. പദ്ധതി രേഖയുടെ അംഗീകാരം, പദ്ധതി നിർവ്വഹണത്തിന്റെ സമയബന്ധിതമായ പുരോഗതി റിപ്പോർട്ടിങ്ങ് എന്നിവയ്ക്കായി നീർത്തട ഗ്രാമസഭ വിളിച്ചു ചേർക്കേണ്ടതാണ്.

15. സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖയുടെ കരട് റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറായി കഴിഞ്ഞാൽ അത് ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുതല കോർഡിനേഷൻ കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രത്യേക യോഗം വിളിച്ചു ചേർത്ത് അവതരിപ്പിക്കണം. ഈ മീറ്റിങ്ങിൽ MGNREGS ജില്ലാ എൻജിനിയർ കൂടി പങ്കെടുക്കേണ്ടതാണ്. നീർത്തടാധിഷ്ഠിതമായി തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖ പവർ പോയിന്റ് പ്രസന്റേഷൻ രൂപത്തിൽ കോർഡിനേഷൻ കമ്മിറ്റിയിൽ വിശദമായി അവതരിപ്പിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അനുവദനീയമായ എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും ഉൾപ്പെട്ടു വന്നിട്ടുണ്ടോയെന്നും ശാസ്ത്രീയമായി ആണോ പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടെത്തിയിട്ടുള്ളതെന്നും സംയോജന സാധ്യതകൾ പൂർണ്ണമായും ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടോയെന്നും പരിശോധിച്ച് ഉറപ്പ് വരുത്തണം.

16. കോർഡിനേഷൻ കമ്മറ്റി ചർച്ച ചെയ്തു അംഗീകരിച്ച പദ്ധതി രേഖ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ ലേബർ ബഡ്ജറ്റ്, വാർഷിക കർമ്മപദ്ധതി എന്നിവയുടെ ഭാഗമാക്കേണ്ടതും പദ്ധതി അംഗീകാരത്തിന് നിലവിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രകാരം തന്നെ ഗ്രാമ-ബ്ലോക്ക് - ജില്ലാതലങ്ങളിൽ അംഗീകാരം വാങ്ങേണ്ടതുമാണ്.

17.വലിയ അളവിൽ പ്രവൃത്തികൾ കണ്ടെത്തപ്പെടുന്ന സാഹചര്യത്തിൽ തുടർന്നു വരുന്ന വിവിധ വർഷങ്ങളിലെ പദ്ധതിയിൽ പ്രവൃത്തികൾ യഥാവിധി ഉൾക്കൊള്ളിച്ചാൽ മതിയാകുന്നതാണ്.

18. തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട എല്ലാ നീർത്തടങ്ങളിലും മേല്പറഞ്ഞ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സമയബന്ധിതമായി ഏറ്റെടുക്കുവാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

ബ്ലോക്ക് പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർ, ജോയിന്റ് ബി.ഡി.ഒ (ആർ.ഇ.ജി.എസ്) എന്നിവർ ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നേതൃത്വപരമായ പങ്ക് വഹിക്കേണ്ടതും ആവശ്യമായ എല്ലാ സഹായ സഹകരണങ്ങളും നല്കേണ്ടതുമാണ്. ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിന് ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായങ്ങൾ ബ്ലോക്ക് എൻജിനിയർ നല്കേണ്ടതാണ്.

ഏറ്റെടുക്കേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങളും സമയക്രമവും അനുബന്ധം 1 ആയി നല്കിയിരിക്കുന്നു. സമഗ്ര പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള മാതൃകാ ഫോർമാറ്റ് അനുബന്ധം 2 ആയി നല്കിയിരിക്കുന്നു.

മിഷൻ ഡയറക്ടർ

അനുബന്ധം 1

ഏറ്റെടുക്കേണ്ട പ്രവർത്തനങ്ങളും സമയക്രമവും

ക്രമ നം.	പ്രവർത്തനം	സമയക്രമം
1	ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുമായും തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി ജീവനക്കാരുമായുള്ള പ്രാഥമിക ചർച്ച	പൂർത്തിയായി
2	ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാരുടെയും ബ്ലോക്ക്തല ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയും പരിശീലനം	പൂർത്തിയായി
3	ഗ്രാമപഞ്ചായത്തിൽ നിന്നും ഫീൽഡ്തലത്തിൽ നിന്നും അടിസ്ഥാന വിവര ശേഖരണം. നീർത്തടത്തിന്റെ അതിരുകൾ, നീർച്ചാലുകൾ, ഔട്ട്ലെറ്റ് എന്നിവ കണ്ടെത്തുക	സെപ്റ്റംബർ 10 നകം
4	ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ പ്രാരംഭ യോഗം - നീർത്തടത്തിന്റെ അതിരുകൾ, നീർച്ചാലുകളുടെ വിവരം, ഔട്ട്ലെറ്റ് എന്നിവയെക്കുറിച്ച് വിശദീകരിക്കുക ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത്തല കോർഡിനേഷൻ കമ്മിറ്റിയുടെ രൂപീകരണം നീർത്തട പ്രദേശത്തെ ഗുണഭോക്താക്കളുടെ വീടുകളുടെ സർവ്വെ നടത്തുന്നതിനുള്ള സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ കണ്ടെത്തൽ, അവർക്കുള്ള പരിശീലനം നീർത്തട കമ്മിറ്റിയുടെയും നീർച്ചാലുകൾ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള എൻ.എച്ച്.ജി.കളുടെയും രൂപീകരണം, പ്രദേശത്തെ മേറ്റുമാരുടെ യോഗം നീർച്ചാൽ നടത്തം, ട്രാൻസെക്റ്റ് വാക്ക്	2021 സെപ്റ്റംബർ 16
	സംസ്ഥാനതല അവലോകനയോഗം	**2021 സെപ്റ്റംബർ 17**
5	വ്യക്തിഗത ഗാർഹിക സർവ്വെ, നീർച്ചാലുകളിലും പൊതുഭൂമിയിലും തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതി ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സർവ്വെ, തൊഴിലുറപ്പ് തൊഴിലാളികളുടെ തൊഴിലിടങ്ങളിൽ വച്ച് ചെറിയ അനൗദ്യോഗിക യോഗങ്ങൾ, സർവ്വെയിൽ കണ്ടെത്തിയ വിവരങ്ങളുടെ	2021 ഒക്ടോബർ 10

94905/2022/B NREGS

	ഏകീകരണം, സമഗ്ര പദ്ധതി തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ ഏതെങ്കിലും ഘടകം വിട്ടുപോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അവ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് കൂട്ടിച്ചേർക്കുക, സംയോജിത സാധ്യതകൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനായി മീറ്റിംഗ്, ഫോക്കസ് ഗ്രൂപ്പ് ചർച്ചകൾ, തയ്യാറാക്കിയ പ്ലാനിൽ ആവശ്യമായ കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ/ കുറയ്ക്കൽ എന്നിവയ്ക്ക് ആവശ്യമെങ്കിൽ വീണ്ടും പ്രദേശം സന്ദർശിക്കുക, തയ്യാറാക്കിയ പദ്ധതികൾ വച്ചുകൊണ്ട് പദ്ധതിയുടെ വിജയത്തിന് ഊന്നൽ നൽകുന്ന 2/3 പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുൻകൂട്ടി കാണുക	
6	കരട് പദ്ധതിരേഖ തയ്യാറാക്കൽ	2021 ഒക്ടോബർ 15
7	പഞ്ചായത്ത് കോർഡിനേഷൻ കമ്മിറ്റി മുമ്പാകെ കരട് പദ്ധതിയുടെ അവതരണം സംയോജന പദ്ധതികൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ആയത് കരട് പ്ലാനിൽ ചേർക്കുക	2021 ഒക്ടോബർ 20
8	സംസ്ഥാനതല അവലോകനം	2021 ഒക്ടോബർ 22
9	ഡി.പി.ആർ തയ്യാറാക്കൽ പഞ്ചായത്ത് വാർഷിക പദ്ധതിയിൽ ഉൾച്ചേർക്കൽ സംസ്ഥാനതല ഡി.പി.ആർ അവതരണം	2021 ഒക്ടോബർ 26
10	സംസ്ഥാനതല ഉത്ഘാടനവും, ഡി.പി.ആർ.ന്റെ പ്രകാശനവും	2021 നവംബർ 1

Annexure - II

DPR - NEERURAVU MODEL COMPREHENSIVE WATERSHED PLANS

Chapter wise components to be included in DPR

CHAPTER I

Introduction

- **Project Background**
- **Need and Scope of Watershed Management**
- **Main Objectives and Methodology**

CHAPTER II

General Description of Project Area

- **Brief History**
  - ➢ General information of District, Parliamentary Constituency, Taluk,
  - ➢ Block Panchayat
  - ➢ Gramapanchayath
  - ➢ Village
  - ➢ Wards
  - ➢ Co-ordinates
  - ➢ Name of Watershed and Code
  - ➢ Characteristics of Watershed
  - ➢ Total Area
  - ➢ Treatable Area
  - ➢ River Basin of Watershed
  - ➢ Forest Area
  - ➢ Location Map and Route Map
  - ➢ Physiographic Features , Relief
    - Physiographic Position of Watershed(High land, Midland, Low land)
    - Elevation Range (Maximum, Minimum)
    - Slope wise classification
  - ➢ Drainage (attach Drainage Map)
    - Major Drains
    - Stream Order Classification

Sl No	Stream order	No of Streams	Total Length
TOTAL			

  - ➢ Climate-Rainfall and Temperature
    - Average Rainfall, Rainfall Pattern, Dry Spells, Minimum and Maximum Temperature, Mean Average Temperature, Floods and Droughts.
  - ➢ Soil Details (attach soil map)

- Soil Type, depth, erosion, land capability classification
- Problems related to soils, crop production, marketing

- Agriculture and Present Land use (Area under different crops and Built up Area)
- Geology (attach map from Geological Survey of India)
- Geomorphology
- Ground Water
  - Depth of Ground Water
  - Public Ponds
  - Public Wells
  - Observation Wells (premonsoon and post monsoon from 3 observation wells each from upper ,Middle and lower reaches)
- Irrigation
  - Number of Perennial Streams/Springs
  - Number of Seasonal Streams
  - Lean period in a year (December to May)
  - Extent of area under irrigation and its source
- Socio Economic Details
  - Population: Total Population, male/female, SC/ST(male, female), BPL, Small and Marginal Farmers, Literacy
  - Education Institutions: Number of Govt/ Private, Facilities available like toilet, Drinking water, Schools, Anganwadies
  - Medical facilities
  - Credit facilities
  - Marketing Facilities
  - Land Holding Size:0-5 cents, 50-250cents etc
  - Transport Facilities: PWD Roads, Panchayath Roads, Pucca Roads, Katcha Roads
  - Occupation Status
- Community Organisations
  - Number of SHGs
  - Families under MGNREGS
  - Active Workers under MGNREGS
  - Existing facilities of micro and small enterprises and improvements required
- Animal Husbandry and Dairying
  - Cow, goat, poultry, piggery etc
  - Milk and Milk Marketing Societies
- SWOT Analysis

CHAPTER III

- **Capacity Building**
  - Awareness creation Activities & Trainings
  - Institution Building like, NHG, Watershed Committee
  - Proposed Skill Enhancement Training
  - Documentation of all Activities right from Planning Process ((All important meetings, field survey, transect walk, major intervention/ sites – pre work & post work)

CHAPTER IV

- Interventions Suggested
  - NRM –Area Development (Both in Public & Private Land), Stream based interventions – A separate session may be included for Climatic change Adaptation Measures
  - Individual Assets creation – Agriculture, Livestock and other allied sector activities, Livelihood assets, Suchitwa Keralam components
  - SHG based Activities
  - Rural Infrastructure development
  - Attach short write up and Item wise split up (in the Same Action Plan Format presently followed)
- Scope of Convergence with LSGI Plan Fund & other Department schemes.
  - Convergence Plans
- Action Plan with Year wise Phasing (attach proposed existing and proposed intervention Maps)
  - Interventions suggested for various problems mentioned

CHAPTER V

- Expected project outcome from each intervention or a set of interventions
- Details of Person Day generation
- Copies of Approvals at various levels
- Measures adopted for sustainability
- Monitoring mechanism
- Bench Marks & Project Evaluation Criteria

CHAPTER VI

- **Annexures**
  - **Estimates**
  - **Maps**
    - ✓ Watershed boundary
    - ✓ Drainage Map
    - ✓ Contour Map

- ✓ Cadastral Boundary Map
- ✓ Slope Map
- ✓ Soil Map
- ✓ Land Use Land Cover
- ✓ Geology
- ✓ Existing Intervention Map
- ✓ Proposed treatment Map (GIS Plan)